

ศักยภาพและความสามารถในการแข่งขัน
การส่งออกลำไยสดของประเทศไทยในตลาดจีน
Efficiency and Comparative advantage of
exporting Fresh Longan from Thailand to China market

ธัญพร ศรีแก้ว

นักศึกษาปริญญาโท คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Miss Tanyaporn Srikaew

Master student at the Faculty of Economics, Shanghai University

E-mail: aomzsrikaew@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ ศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Revealed Comparative Advantage: RCA) ในการส่งออกลำไยสดของไทยไปยังตลาดจีน โดยเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม และศึกษาส่วนแบ่งการตลาด (Share of Market หรือ Market Share: MS) ของลำไยสดไทย โดยเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งในตลาดจีน โดยใช้ข้อมูลอนุกรมเวลา (Time Series Data) ในช่วงปี พ.ศ. 2543-2557 รวมระยะเวลา 14 ปี โดยอ้างอิงข้อมูลทางสถิติจากฐานข้อมูลการค้าระหว่างประเทศของสหประชาชาติ (UN Comtrade Database) ตามพิกัดอัตราศุลกากรระบบ Harmonized Code

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ของลำไยสดของประเทศไทยและประเทศเวียดนามในตลาดจีนพบว่า ทั้งประเทศไทยและประเทศเวียดนามมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกลำไยสดไปยังตลาดจีน เนื่องจากทั้ง 2 ประเทศมีค่า RCA มากกว่า 1 ตลอดช่วงเวลาที่ทำการศึกษา แต่ประเทศไทยกลับมีค่า RCA น้อยกว่าประเทศเวียดนาม อีกทั้งค่า RCA ยังมีแนวโน้มลดลง แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขันการส่งออกลำไยสดในตลาดจีนน้อยกว่าประเทศคู่แข่ง

ผลการวิเคราะห์ค่าส่วนแบ่งการตลาด (MS) ของลำไยสดของประเทศไทยและประเทศเวียดนามในตลาดจีนพบว่า โดยภาพรวมแล้วประเทศไทยมีค่า MS น้อยกว่าประเทศเวียดนามอยู่มาก แสดงให้เห็นว่าประเทศเวียดนามมีความสามารถครองตลาดได้มากกว่าประเทศไทยในการส่งออกลำไยสดไปยังตลาดจีน

โดยสรุปในระหว่างปี พ.ศ. 2543-2557 ประเทศไทยมีศักยภาพและความสามารถในการแข่งขัน และการครองตลาดของการส่งออกลำไยสดในตลาดจีนต่ำกว่าประเทศคู่แข่ง

คำสำคัญ: ศักยภาพ, ความสามารถในการแข่งขัน, การส่งออกลำไยสด, ตลาดจีน

Abstract

The research aims to study “Revealed Comparative Advantage (RCA)” and “Share of Market or Market Share” of Thai Longan’s exports to China market, by comparing with Vietnam which is considered as one of Thailand’s major competitors. The research results in this study were analyzed based on time series from year 2000 to year 2014 which retrieved from UN Comtrade Database under rubric of HS.

The result from Revealed Comparative Advantage (RCA) analysis showed that longan export to China for both Thailand and Vietnam are competitive in China market because calculated figures for both countries are higher than 1. However, Vietnam has more competitiveness compared to Thailand. Furthermore, RCA figure for Thailand has experienced downward trend indicating that its competitiveness is lower than Vietnam.

From market share (MS) analysis of the fresh longan in China market, it is revealed that market share of Thai longan exported to China is lower than Vietnam’s. It shows that Vietnam is able to penetrate and gain higher share than Thailand in China market.

In conclusion, from 2000-2014 Thailand has potential comparative advantage and market share in exporting fresh longan in china market is lower than its competitors.

Keywords: Thailand, China, Comparative advantage, Market Share

บทนำ

การค้าระหว่างประเทศถือว่ามีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจของแต่ละประเทศเป็นอย่างมาก รวมถึงประเทศไทยซึ่งมีระบบเศรษฐกิจแบบเปิด (Open Economy) และเป็นประเทศที่มีรายได้จากการส่งออกเป็นจำนวนมาก โดยพิจารณาจากสถิติการค้าระหว่างประเทศพบว่าภาพรวมส่วนใหญ่ประเทศไทยมีแนวโน้มการส่งออกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สินค้าส่งออกที่สำคัญของประเทศไทยที่มีมูลค่าการส่งออกมากที่สุดคือสินค้าอุตสาหกรรม รองลงมาคือสินค้าเกษตรกรรม ซึ่งโดยภาพรวมมูลค่าการส่งออกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สำหรับภาคการเกษตรถือเป็นรากฐานสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาระบบเศรษฐกิจไทย เพราะประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความสามารถในการผลิตสินค้าเกษตรกรรมหลายประเภท (อำพรรัตน์ เหลืองสัมฤทธิ์, และกุลชยา พิทักษ์วรพันธ์, 2551)

สำหรับการค้าระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีนมีมูลค่าทางการค้าเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จากความได้เปรียบศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรของไทย ประกอบกับจำนวนประชากรของประเทศจีนที่มีมาก

เป็นจุดสำคัญทำให้ประเทศไทยสนใจที่จะทำการค้ากับประเทศยักษ์ใหญ่ออย่างจีนในรูปแบบการเปิดเขตการค้าเสรีระหว่างกัน และนับตั้งแต่ที่สาธารณรัฐประชาชนจีนปฏิรูประบบเศรษฐกิจและดำเนินนโยบายเปิดประเทศ จีนจึงเป็นประเทศที่มีการนำเข้าและส่งออกสินค้าในปริมาณมาก ซึ่งการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการค้าของจีน นอกจากจะส่งผลดีต่อประเทศจีนเองแล้วยังส่งผลดีให้กับประเทศคู่ค้าอีกด้วย (อุทัยวรรณ พูลทรัพย์, 2550) สินค้าทางการเกษตรของไทยที่สาธารณรัฐประชาชนจีนนำเข้า 8 อันดับแรกได้แก่ ข้าว ยางพารา แป้งมันสำปะหลัง ทูเรียน ลำไยสดและลำไยอบแห้ง น้ำตาล มันสำปะหลัง และกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งตามลำดับ โดยในส่วนของผลไม้ที่จีนนำเข้าจากประเทศไทยมากที่สุดอันดับแรกคือ ทูเรียน ลำไย มังคุด ลิ้นจี่ และส้มโอ ตามลำดับ (โสภิต พุทธิม, 2554) ประเทศไทยนับได้ว่าเป็นผู้ส่งออกลำไยรายใหญ่ของโลก โดยประเทศจีนถือเป็นตลาดหลักในการส่งออกลำไยสด รองลงมาได้แก่ฮ่องกงและอินโดนีเซีย (ตาราง 1) เนื่องจากลำไยสดของไทยผลโต เนื้อหนา หอม หวาน กรอบ เม็ดเล็ก คุณภาพดี

ตาราง 1: มูลค่าการส่งออกลำไยสดของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2548-2557

ประเทศ	มูลค่า: ล้านเหรียญสหรัฐ									
	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557
จีน	25.7	24	24.5	25.9	31.5	32.7	64.6	103	141	84.2
ฮ่องกง	8.04	6.34	15	20.1	26.6	28.3	43.6	42.6	45	26.8
อินโดนีเซีย	14	18.9	21.6	19.6	31	34.6	69.9	86	43.1	62.3
เวียดนาม	0	0.21	0.79	0.50	4.35	2.83	10.2	26.2	34.9	63
สิงคโปร์	0.94	1.12	1.24	1.77	1.12	1.24	2.27	2.27	2.39	2.52
รวมทุกประเทศ	53.3	55.2	70.5	78.7	107	111	205	273	279	247

ที่มา: ตลาดส่งออก 15 อันดับแรกของไทยรายประเทศ, โดยศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร, 2558, ค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2558, จาก http://www.ops3.moc.go.th/infor/MenuComTH/stru1_export/export_topn_re/report.asp

ตาราง 2: แสดงปริมาณและมูลค่าการส่งออกลำไยสดจากประเทศไทยไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีนในปี พ.ศ. 2543-2557

ปี	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (เหรียญสหรัฐ)
2548	83,707	33,102,949
2549	74,259	35,256,506
2550	54,325	27,194,067
2551	56,925	28,017,751
2552	78,621	35,475,846
2553	87,698	39,322,973
2554	149,131	78,465,288
2555	193,238	122,574,973
2556	217,933	151,763,860
2557	136,784	98,020,086

ที่มา: จาก The United Nations Commodity Trade Statistics Database, United Nations Statistics Division, 2558, ค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2558, จาก <http://comtrade.un.org/db/dqBasicQuery.aspx>

จาก (ตาราง 2) การส่งออกลำไยสดของประเทศไทยไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีนบางปีมีมูลค่าการส่งออกมากขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา บางปีมีมูลค่าการส่งออกน้อยลงเนื่องจากสาธารณรัฐประชาชนจีนมีการนำเข้าลำไยจากประเทศเวียดนาม (ตาราง 3) ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การส่งออกลำไยสดของประเทศไทย ทำให้ประเทศไทยมีคู่แข่งสำคัญในการส่งออกลำไยสด ดังนั้น การศึกษาศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันการส่งออก ลำไยสดของประเทศไทยในตลาดจีนจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจ

การทบทวนวรรณกรรม/

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ปรวดี กาลวิบูลย์ (2554) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่ออุปทานการส่งออกลำไยอบแห้งของประเทศไทย ไปสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยใช้ข้อมูลอนุกรมเวลา ระหว่างปี พ.ศ. 2539-2553 วิเคราะห์ด้วยแบบจำลอง

ตาราง 3: แสดงปริมาณและมูลค่าการนำเข้าลำไยสดจากประเทศไทยและประเทศเวียดนามของสาธารณรัฐประชาชนจีน ในปี พ.ศ. 2543-2557

ปี	ปริมาณ (ตัน)		มูลค่า (เหรียญสหรัฐ)	
	ประเทศไทย	ประเทศเวียดนาม	ประเทศไทย	ประเทศเวียดนาม
2548	90,057	92,496	70,010,732	27,274,194
2549	76,850	139,793	59,283,655	53,587,802
2550	82,716	147,081	72,452,641	55,212,290
2551	101,770	245,394	95,364,010	103,205,054
2552	161,906	348,384	136,826,361	155,522,224
2553	149,954	417,403	149,198,891	189,201,424
2554	222,006	505,438	278,418,465	274,813,476
2555	265,548	602,863	386,342,659	393,676,529
2556	248,602	701,715	395,060,973	493,598,797
2557	168,966	796,264	244,725,076	639,554,486

ที่มา: The United Nations Commodity Trade Statistics Database, United Nations Statistics Division, 2558, ค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2558, จาก <http://comtrade.un.org/db/dqBasicQuery.aspx>

ทางเศรษฐกิจในรูปสมการถดถอยพหุคูณ และวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ของประเทศไทยและประเทศพม่า ในการส่งออกลำไยอบแห้งของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ระหว่างปี พ.ศ. 2548-2553

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออุปทานการส่งออกลำไยอบแห้งพบว่า ราคาลำไยอบแห้งเปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยกับประเทศพม่า และการทำข้อตกลงเร่งลดภาษีสินค้าผักและผลไม้ระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณการส่งออกลำไยอบแห้งไปสาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนราคาลำไยอบแห้งที่เกษตรกรขายได้และอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อเงินหยวนไม่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการส่งออกลำไยอบแห้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏของประเทศไทยและประเทศพม่า ในการส่งออกลำไยอบแห้งของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีนพบว่า ประเทศพม่ามีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบมากกว่าประเทศไทย

สุพิชฌาย์ กมลรัตนกุล (2554) ศึกษาเรื่องศักยภาพการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของประเทศไทยในตลาดสหรัฐอเมริกา โดยใช้ข้อมูลสถิติรายปีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545-2553 โดยใช้ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) แบบจำลองส่วนแบ่งการตลาด (MS) และพิจารณาค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏร่วมกับส่วนแบ่งการตลาด

ผลการศึกษาการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ในการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของประเทศไทยกับประเทศเวียดนามไปยังสหรัฐอเมริกาพบว่า ประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งไปยังสหรัฐอเมริกา

ผลการศึกษาการวิเคราะห์ค่าส่วนแบ่งการตลาด

(MS) พบว่าประเทศไทยมีส่วนแบ่งการตลาดในการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งไปยังสหรัฐอเมริกามากกว่าประเทศเวียดนาม

ผลการศึกษาการวิเคราะห์ร่วมกันระหว่างค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) และส่วนแบ่งการตลาด (MS) พบว่าประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขันมาก และมีแนวโน้มที่จะครองตลาดได้มากขึ้น ส่วนประเทศเวียดนามแม้จะมีความสามารถในการแข่งขันไม่สูงนัก แต่ก็มีแนวโน้มที่จะครองส่วนแบ่งตลาดได้มากขึ้น

โสภิศ พุทธิโม (2554) ศึกษาเรื่องศักยภาพการส่งออกลำไยสดของไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน วิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ในการส่งออกลำไยสดของไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม และประเทศมาเลเซีย โดยใช้ข้อมูลอนุกรมเวลาภายใต้พิกัด HS 0810901000 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545-2553 และศึกษาการเปลี่ยนแปลงส่วนแบ่งการตลาดลำไยสดของไทยกับประเทศคู่แข่งในตลาดสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยเปรียบเทียบ 2 ช่วงเวลา คือ ช่วงปี พ.ศ. 2548-2550 และช่วงปี พ.ศ. 2551-2553

ผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกลำไยสดของไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีนพบว่า ประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกลำไยสดไปสาธารณรัฐประชาชนจีนเพียงประเทศเดียว

ผลการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงส่วนแบ่งการตลาดลำไยสดในตลาดสาธารณรัฐประชาชนจีนพบว่า ทั้งช่วงปี พ.ศ. 2548-2550 และช่วงปี พ.ศ. 2551-2553 ประเทศไทยได้ประโยชน์จากผลการกระจายตัวของตลาด และผลการแข่งขันในตลาด แต่จะเสียประโยชน์จากผลของการขยายขนาดของตลาด ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้ปริมาณการส่งออกลำไยสดของประเทศไทยไปยังตลาดสาธารณรัฐประชาชนจีนเพิ่มขึ้น

วัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย

1. เพื่อศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกลำไยสดของไทยกับประเทศคู่แข่งที่สำคัญในตลาดจีน โดยเปรียบเทียบกับประเทศเวียดนาม
2. เพื่อศึกษาส่วนแบ่งตลาดลำไยสดของไทยในตลาดจีน โดยเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งคือประเทศเวียดนาม

วิธีการวิจัย

การรวบรวมข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งเป็นลักษณะอนุกรมเวลา (Time-Series Data) ระหว่างปี พ.ศ. 2543-2557 รวมระยะเวลา 14 ปี โดยข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลที่รวบรวมมาจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เช่น สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, กรมส่งเสริมการเกษตร, กรมส่งเสริมการส่งออก, กรมการค้าระหว่างประเทศ, กระทรวงพาณิชย์ งานวิจัยและบทความที่เกี่ยวข้อง เว็บไซต์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น www.google.com, www.oae.go.th, www.moc.go.th, <http://comtrade.un.org/> เป็นต้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เพื่อทราบเกี่ยวกับสถานการณ์ทั่วไปของลำไยสดของไทยในตลาดจีน โดยอาศัยข้อมูลทางสถิติอย่างง่ายในรูปแบบของอัตราส่วนร้อยละ ค่าเฉลี่ยในรูปตาราง เป็นต้น

2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดย

- 2.1 การวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกลำไยสดของไทยไปยังตลาดจีน โดยเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งที่สำคัญคือประเทศเวียดนาม โดยจะพิจารณาจากค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative

Advantage Index: RCA) และส่วนแบ่งการตลาด (Share of Market หรือ Market Share: MS) เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูล MS

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage: RCA)

วิธีการใช้วัดการเปรียบเทียบด้านการค้าระหว่างประเทศที่นักเศรษฐศาสตร์นิยมใช้กันมากเรียกว่า ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage: RCA) วัดจากการเปรียบเทียบสัดส่วนของสินค้าในการส่งออกของประเทศหนึ่ง ๆ เมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนของสินค้านั้นในตลาด ซึ่งหากค่า RCA ของสินค้าใดของประเทศหนึ่ง ๆ มีค่ามากกว่า 1 แสดงถึงความได้เปรียบในสินค้านั้นของประเทศนั้น ๆ ในตลาด สำหรับค่าดัชนี RCA มีสูตรการคำนวณดังนี้ (Balassa, 1965 อ้างถึงใน นิโบล เรืองเต็ม, 2557 หน้า 64)

$$RCA_{ijk} = (X_{ijk} / X_j) / (X_{wjk} / X_{jw})$$

RCA_{ijk} = ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้า k ของประเทศ i ไปประเทศ j

X_{ijk} = มูลค่าการส่งออกสินค้า k ของประเทศ i ไปยังประเทศ j

X_j = มูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งหมดของประเทศ i ไปยังประเทศ j

X_{wjk} = มูลค่าการส่งออกสินค้า k ของโลก (w) ไปยังประเทศ j

X_{jw} = มูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งหมดของ

โลก (w) ไปยังประเทศ j

k = สินค้าส่งออกภายใต้พิจารณา

j = ประเทศที่ต้องการจะศึกษาคือประเทศจีน

ผลการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ของลำไยสด

จากการคำนวณค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ของลำไยสดของประเทศไทยและประเทศเวียดนามในตลาดจีนพบว่า ประเทศไทยและประเทศเวียดนามมีค่า (RCA) มากกว่า 1 ทุกช่วงเวลา (ตาราง 6) หมายความว่า ทั้งประเทศไทยและประเทศเวียดนามมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกลำไยสดไปยังตลาดจีน

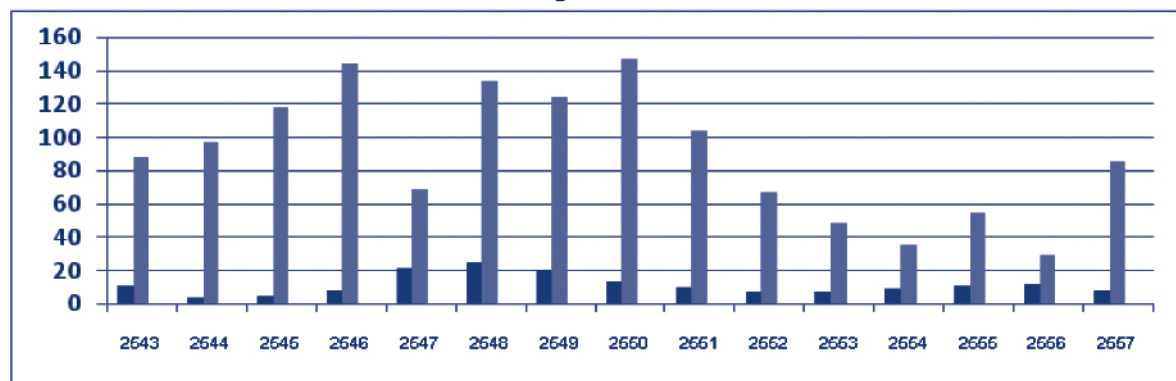
ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ของประเทศไทยมีค่ามากกว่า 1 ทุกช่วงเวลา หมายความว่าประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกลำไยสด และเมื่อพิจารณาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงค่า RCA ตลอดช่วงเวลาพบว่า มีค่าเพิ่มขึ้นและลดลงสลับกันไป โดยเริ่มจากช่วงปี พ.ศ. 2543 มีค่าเท่ากับ 10.71 และหลังจากนั้นค่า

ตาราง 6: แสดงค่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ของลำไยสดของประเทศไทยและประเทศเวียดนาม ในปี พ.ศ. 2543-2557 ไปยังตลาดจีน

ปี	ประเทศไทย	ประเทศเวียดนาม
2543	10.71	88.20
2544	3.80	97.03
2545	4.61	118.59
2546	7.93	145.02
2547	21.48	68.59
2548	24.40	134.64
2549	20.73	124.97
2550	13.58	147.16
2551	9.91	104.61
2552	7.38	67.08
2553	7.27	48.66
2554	8.77	35.09
2555	10.36	54.40
2556	11.79	29.49
2557	8.34	85.61

ที่มา: จากการคำนวณโดยใช้ข้อมูลจาก The United Nations Commodity Trade Statistics Database, United Nations Statistics Division, 2558, ค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2558, จาก <http://comtrade.un.org/db/dqBasicQuery.aspx>

รูปภาพ 6: แสดงค่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ของลำไยสดของประเทศไทยและประเทศเวียดนาม ช่วงปี พ.ศ. 2543-2557 ในตลาดจีนในรูปแบบกราฟ

ที่มา: จากการคำนวณโดยใช้ข้อมูลจาก The United Nations Commodity Trade Statistics Database, United Nations Statistics Division, 2558, ค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2558, จาก <http://comtrade.un.org/db/dqBasicQuery.aspx>

ลดลงจากเดิม จนกระทั่งช่วงปี พ.ศ. 2547 ค่าเพิ่มขึ้นเป็น 21.48 ทรงตัวเรื่อย ๆ จนถึงช่วงปี พ.ศ. 2550 ค่าลดลงเป็น 13.58 และลดลงเรื่อย ๆ ในปีต่อ ๆ มา จนกระทั่งในช่วงปี พ.ศ. 2557 มีค่าเท่ากับ 8.34

ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ของประเทศเวียดนามมีค่ามากกว่า 1 ทุกช่วงเวลา หมายความว่าประเทศเวียดนามมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกลำไยสด และเมื่อพิจารณาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงค่า RCA ตลอดช่วงเวลาพบว่ามีความเพิ่มขึ้น โดยเริ่มจากช่วงปี พ.ศ. 2543 มีค่าเท่ากับ 88.20 และเพิ่มขึ้นต่อเนื่องในปีต่อ ๆ มา จนกระทั่งในช่วงปี พ.ศ. 2547 ค่าลดลงเป็น 68.59 และในช่วงปี พ.ศ. 2548 ค่ากลับเพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัวเท่ากับ 134.64 เพิ่มขึ้นและลดลงเล็กน้อยสลับกันไป ในปีต่อ ๆ มา จนกระทั่งในช่วงปี พ.ศ. 2552 ค่าลดลงเป็น 67.08 และลดลงเรื่อย ๆ จนในช่วงปี พ.ศ. 2557 มีค่าเท่ากับ 85.61

ส่วนแบ่งการตลาด (Market Share)

การวิเคราะห์ส่วนแบ่งการตลาด หมายถึงสัดส่วนของปริมาณสินค้าของผู้ผลิตสินค้าชนิดหนึ่ง แล้วสามารถขายได้ทั้งหมดในตลาดแห่งหนึ่ง ถ้าสัดส่วนของส่วนแบ่งการตลาดมีแนวโน้มสูงขึ้น ผู้ผลิตรายนี้จะมีตลาดในการส่งออกมากขึ้น สำหรับส่วนแบ่งการตลาด มีสูตรการคำนวณดังนี้

$$MSI_{kin} = (X_{kin} / X_{kn})$$

MSI_{kin} = ส่วนแบ่งการตลาดของสินค้า k ของประเทศ i ไปยังตลาด n

X_{kin} = มูลค่าการส่งออกสินค้า k ของประเทศ i ไปยังประเทศ n

X_{kn} = มูลค่าการส่งออกสินค้า k จากทุกประเทศของตลาด n

ส่วนแบ่งตลาดที่มีค่ามาก หมายถึงความสามารถในการแข่งขันขายสินค้าที่มีมาก ซึ่งมาจากหลายปัจจัย ได้แก่ ราคาสินค้า คุณภาพ ความหลากหลายของสินค้า ที่มีไว้ให้ลูกค้าเลือกสรร ระยะเวลาที่ใช้ในการส่งมอบความแม่นยำของเวลาส่งมอบ เป็นต้น ส่วนหนึ่งของการได้มาซึ่งส่วนแบ่งการตลาดมาก ๆ คือความได้เปรียบจากการมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่าประเทศอื่น ซึ่งเรากล่าวได้ว่าความได้เปรียบในลักษณะเช่นนี้ เป็นความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ (Absolute Advantage) ดังนั้น ส่วนแบ่งการตลาดจึงสะท้อนความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ไม่ใช่ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (นิโบล เรืองเต็ม, 2557)

ผลการวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาด (MS) ของลำไยสด

จากการคำนวณค่าส่วนแบ่งตลาด (MS) ของลำไยสดของประเทศไทยและประเทศเวียดนามในตลาดจีนพบว่า ส่วนแบ่งตลาดของประเทศไทยมีค่าน้อยกว่าส่วนแบ่งตลาดของประเทศเวียดนาม

ค่าส่วนแบ่งการตลาดของลำไยสด (MS) ของประเทศไทยในตลาดจีนพบว่า ส่วนแบ่งตลาดของไทยมีค่าน้อยกว่าส่วนแบ่งตลาดของเวียดนาม และเมื่อพิจารณาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงค่า MS ตลอดช่วงเวลาพบว่ามีความโน้มลดลง โดยเริ่มจากช่วงปี พ.ศ. 2543 มีค่าเท่ากับ 13.40 และค่าลดลงในปีต่อ ๆ มา จนในช่วงปี พ.ศ. 2547 และ 2548 ค่าเพิ่มขึ้นเป็น 27.17 และ 33.76 ต่อจากนั้นถัดมาในช่วงปี พ.ศ. 2549 ค่าลดลงอีกครั้ง เป็น 30.84 และลดลงเรื่อย ๆ จนกระทั่งในช่วงปี พ.ศ. 2557 มีค่าเท่ากับ 10.69 ในขณะที่เมื่อพิจารณาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงค่า MS ของประเทศเวียดนามในตลาดจีนตลอดช่วงเวลาพบว่า มีค่าลดลงและเพิ่มขึ้นเล็กน้อยสลับกันไป โดยเริ่มจากช่วงปี พ.ศ. 2543 มีค่าเท่ากับ 60.20 และค่าลดและเพิ่มเล็กน้อยในปีต่อ ๆ มา จนในช่วงปี พ.ศ. 2547 ลดลงเป็น 35.43 และค่าเพิ่มขึ้นเป็น 69.72 ในช่วงปี พ.ศ. 2557 ซึ่งจากการวิเคราะห์โดยภาพรวมแล้วส่วนแบ่งการ

ตาราง 7: แสดงค่าส่วนแบ่งตลาด (MS) ในการส่งออก
ลำไยสดของประเทศไทยและประเทศเวียดนาม
ในปี พ.ศ. 2543-2557 ในตลาดจีน

ปี	ประเทศไทย	ประเทศเวียดนาม
2543	13.40	60.20
2544	4.47	56.47
2545	5.55	61.00
2546	10.96	66.16
2547	27.17	35.43
2548	33.76	66.23
2549	30.84	51.20
2550	21.12	56.12
2551	14.00	44.80
2552	11.84	36.04
2553	11.18	26.99
2554	13.78	23.38
2555	15.32	38.40
2556	16.47	19.93
2557	10.69	69.72

ที่มา: จากการคำนวณโดยใช้ข้อมูลจาก The United Nations Commodity Trade Statistics Database, United Nations Statistics Division, 2558, ค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2558, จาก <http://comtrade.un.org/db/dqBasicQuery.aspx>

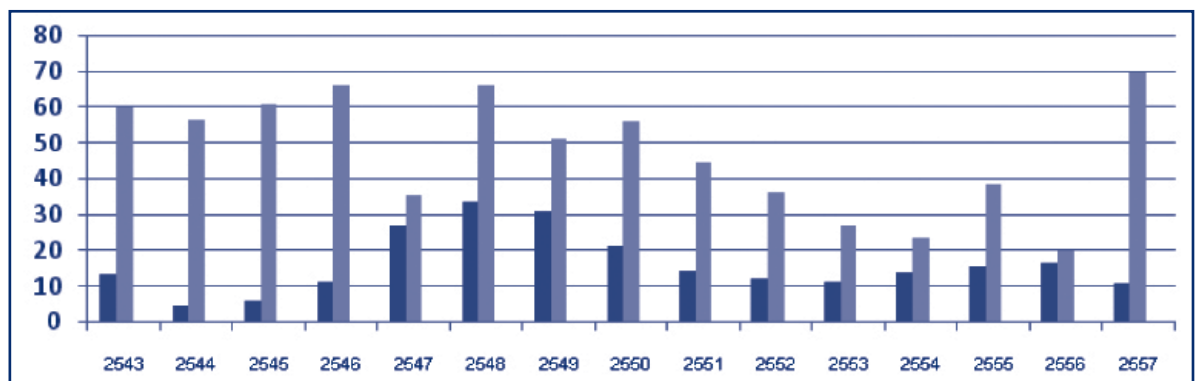
ตลาดของไทยมีแนวโน้มลดลง ในขณะที่เวียดนามมี
แนวโน้มเพิ่มขึ้นจากช่วงปี พ.ศ. 2543

สรุปผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณค่าดัชนี
ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed
Comparative Advantage Index: RCA) และส่วน
แบ่งการตลาด (Share of Market หรือ Market
Share) ในการส่งออกลำไยสดของไทยไปยังตลาดจีน
โดยเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งที่สำคัญคือประเทศ
เวียดนาม ในช่วงปี พ.ศ. 2543-2557 ได้ข้อสรุปดังนี้

ในภาพรวมลำไยสดของประเทศไทยยังคงเป็น
สินค้าส่งออกที่มีความสามารถในการแข่งขัน เนื่องจาก
มีค่า RCA มากกว่า 1 ทุกช่วงเวลา โดยมีค่า RCA
เท่ากับ 10.71, 3.8, 4.61, 7.93, 21.48, 24.4, 20.73,
13.58, 9.91, 7.38, 7.27, 8.77, 10.36, 11.79 และ
8.34 ตามลำดับ แต่ค่า RCA ของประเทศไทยกลับ
มีแนวโน้มลดลงตามปัจจัยทางด้านต่าง ๆ ที่เข้ามา
เกี่ยวข้อง ทั้งที่เกิดขึ้นจากประเทศผู้ส่งออกเอง ประเทศ
คู่ค้า และประเทศคู่แข่งในการส่งออก ส่งผลกระทบต่อ
การส่งออกลำไยสดในปีนั้น ๆ เช่น ปริมาณผลผลิต
ลำไยของประเทศไทยในแต่ละปีมีความไม่แน่นอน ลำไย

รูปภาพ 7: แสดงค่าส่วนแบ่งตลาด (MS) ในการส่งออกลำไยสดของประเทศไทยและประเทศเวียดนาม
ในปี พ.ศ. 2543-2557 ในตลาดจีนในรูปแบบกราฟ

ที่มา: จากการคำนวณโดยใช้ข้อมูลจาก The United Nations Commodity Trade Statistics Database, United Nations Statistics Division, 2558, ค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2558, จาก <http://comtrade.un.org/db/dqBasicQuery.aspx>

จากประเทศไทยมีการตกค้างของสารเคมีเกินมาตรฐานที่กำหนด การเพิ่มพื้นที่เพาะปลูกลำไยของสาธารณรัฐประชาชนจีน เนื่องจากผู้บริโภคชาวจีนมีความต้องการบริโภคลำไยเพิ่มขึ้น การเพิ่มปริมาณการส่งออกลำไยไปสาธารณรัฐประชาชนจีนของประเทศเวียดนามเป็นต้น ทำให้ประเทศไทยมีค่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏน้อยกว่าประเทศคู่แข่ง ส่งผลให้ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการแข่งขันการส่งออกลำไยสดของไทยในตลาดจีนลดลง

นอกจากนี้จากการศึกษาส่วนแบ่งการตลาดลำไยสดของไทยในตลาดจีนพบว่า ประเทศไทยมีส่วนแบ่งตลาดที่น้อยกว่าประเทศเวียดนาม หรืออาจกล่าวได้ว่าประเทศไทยมีความสามารถในการครองตลาดได้น้อยกว่าประเทศเวียดนาม ส่วนหนึ่งอาจมาจากการที่ประเทศเวียดนามมีความได้เปรียบกว่าประเทศไทย ได้แก่ ราคาลำไยที่ต่ำกว่าราคาลำไยของประเทศไทย การเข้ามารับซื้อลำไยจากไทยของพ่อค้าคนกลางชาวเวียดนาม ก่อนนำไปคัดแยกเพื่อขายในตลาดเวียดนาม และส่งออกต่อไปยังตลาดจีนทางด้านการค้าชายแดนจีน-เวียดนาม ซึ่งได้สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษี ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศไทยควรมีการปรับกลยุทธ์ให้ลำไยของไทยมีศักยภาพและความสามารถแข่งขันในตลาดจีนได้ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ภาครัฐควรส่งเสริมและให้ความรู้ในการผลิตลำไยแก่เกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรผลิตลำไยที่มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานตามที่ตลาดต่างประเทศกำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นตลาดสำคัญในการส่งออกลำไยของไทย

2. ภาครัฐควรให้ความรู้แก่เกษตรกรและผู้ประกอบการ (พ่อค้าคนกลาง) ในระบบการทำการค้ากับประเทศจีน เพื่อไม่ให้นักธุรกิจพ่อค้าลำไยชาวจีนเข้ามามีบทบาทในการควบคุมกลไกการค้าลำไยของไทยแบบครบวงจร

3. ภาครัฐควรส่งเสริมและจัดหาวิธีการขนส่งให้เพียงพอกับความต้องการ เช่น ในช่วงที่มีผลผลิตลำไยออกสู่ตลาดมาก ควรสนับสนุนเที่ยวบินในการขนส่งลำไยให้มากขึ้น เพื่อจะได้กระจายผลผลิตไปยังตลาดต่างประเทศได้เร็วขึ้น อีกทั้งควรมีการปรับปรุงกลยุทธ์ด้านการตลาดส่งออกลำไยของไทยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะกลยุทธ์ที่นำมาใช้สำหรับการเพิ่มคุณภาพของลำไย และเพิ่มแรงจูงใจแก่ผู้บริโภคให้หันมาสนใจลำไยของไทยมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- นิโลบล เรืองเต็ม. (2557). **ศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันข้าวของไทยในตลาดจีน**. วารสารวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 4 (2): 58-78.
- ปรวดี กาลวิบูลย์. (2554). **ปัจจัยที่มีผลต่ออุปทานการส่งออกข้าวของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน**. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมศุลกากร กระทรวงพาณิชย์. (2558). **โครงสร้างสินค้าออกของไทย ปี 2535-2557**. [On-line]. Available: http://www.ops3.moc.go.th/infor/Export/stru1/struct_export/report.asp. [2558 กรกฎาคม 6].
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมศุลกากร กระทรวงพาณิชย์. (2558). **ตลาดส่งออก 15 อันดับแรกของไทยรายประเทศ**. [On-line]. Available: http://www.ops3.moc.go.th/infor/MenuComTH/stru1_export/export_topn_re/report.asp. [2558 กรกฎาคม 6].
- สุพิชฌาย์ กมลรัตน์กุล. (2554). **ศักยภาพการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของไทยในตลาดสหรัฐอเมริกา**. แบบฝึกหัดการวิจัย. เศรษฐศาสตรบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- โสภิต พุทธิโม. (2554). **ศักยภาพการส่งออกข้าวของไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน**. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อำพรณ์ เหลืองสัมฤทธิ์ และกุลชยา พิทักษ์วรพันธ์. (2551). **ศักยภาพในการส่งออกข้าวของไทย**. [On-line]. http://utcc2.utcc.ac.th/academicweek_proceeding/2551/economic.html. [2558 กรกฎาคม 19].
- อุทัยวรรณ พูลทรัพย์. (2550). **การส่งออกข้าวไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน**. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อุปสรรคในการส่งออกข้าวไปจีน**. (2557). [On-line]. http://www.thaifta.com/thaifta/portals/0/logan_cnsep57.pdf. [2558 กรกฎาคม 19].
- Balassa, Bela. (1965). **Trade Liberalization and Revealed Comparative Advantage**. Manchester School of Economic and Social Studies, 33: 99-123.
- United Nations Statistics Division. (2558). **The United Nations Commodity Trade Statistics Database**. [On-line]. Available: <http://comtrade.un.org/db/dqBasicQuery.aspx>. [2558 กรกฎาคม 6].